

İLETİŞİM KURAMLARINDA ve EĞİTİMİNDE ALTERNATİFLER KOLOKYUMU

Yeni Medya ve İletişim Bölümü Oturumu

Gazetecilik Oturumu

13 Mayıs 2022

Oturum Katılımcıları:

- Özlem OZAN ÖZARSLAN (Oturum Başkanı)
- Sevda ALANKUŞ
- Huriye TOKER
- Eylem YANARDAĞOĞLU
- Bilge ŞENYÜZ
- Ümit ALAN
- Gizem KIZILTUNALI SONYOL
- Aysun AKIN
- Hakan TUNCEL
- Tülay GÖRÜ DOĞAN
- Nur Betül ÇELİK
- Furkan Eren BAYSEL
- Nadire MATER
- Simge GÖKBAYRAK
- Dilek GAPPI

Oturum Akışı:

İletişim Kuramlarında ve Eğitiminde Alternatifler Kolokyumu, ikinci günü ikinci oturumunda iletişim eğitimi ve gazeteciliğe ilişkin konular tartışılmıştır. Oturumun moderatörlüğü, Yeni Medya ve İletişim Bölüm Başkanı Doç. Dr. Özlem OZAN ÖZARSLAN tarafından yürütülmüştür. Oturumda, gazetecilik ve gazeteciliğin mevcut durumu, geleceği, ne yöne evrileceği ve iletişim eğitimindeki yerine ilişkin öngörüler ve değerlendirmeler kapsamlı bir biçimde ele alınmıştır.

Oturum başlangıcında kapsamlı bir şekilde gazetecilik ekosistemine dair görüşler bildirildi. Ajansların baskın hale gelmesi ve haberden ziyade propagandanın ön plana çıkması ile birlikte, gazetecilik refleksinin kaybolduğu, haber kaynaklarının kısırlaşması ve bunun bir sonucu olarak eleştirel gazeteciliğin de yitirmeye başlandığına değinildi. Yine bir başka sonuç olarak haberlerin aynışması ve gazetelerin kitlekaynağa ulaşamaması da ayrı bir sorun olarak dile getirildi. Ayrıca, bot ve algoritma destekli haber yazımının yükselmesi ve bülten haberciliğini tehdit etmesi de konuşulan konular arasındaydı.

Gazetecilik mesleğine engel olarak YÖK, otoriterleşme, farklı üniversitelerdeki farklı ders dağılımları ve isimlerin yarattığı karmaşa ve problemler, teknolojik araçlar ve eğitimi konusunda yetkin akademisyen eksikliği ve gazeteciliğe dair ön yargılar dile getirildi. Bunlara ek olarak, yeni çıkan meslek gruplarının (blogger, influencer) gazeteciliği tehdit ediyor olması da tartışılan konular arasındaydı.

Gazetecilik pratiğinin önemli parçası olan haber dilinin iflas etmesi ve haber dilinin yeniden inşa edilmesinin gerekliliği konuşuldu. Buna ek olarak, haberin sosyal medyada bulunduğu alanda tutunabilmesi adına yaratıcı bir dilin ve anlatının kullanılmasının gerekliliğine de değinildi.

Değişen gazetecilik pratiğinden dolayı gazeteciliğin yeniden tanımlanmasının gerekliliği konusunda tartışıldı. Profesyonel ve profesyonel olmayan arasındaki farkın bulanıklaşması nedeniyle yeniden tanımlamanın gerekliliği vurgulanırken, çözüm gazeteciliği kavramı üzerinde durulan konulardan biri oldu. Çözüm gazeteciliğini geliştirmeye yönelik hikaye anlatıcılığının ön plana çıkarılması konuşuldu. Gazetecilik kavramının çok genel bir çerçevede kullanıldığı, ancak bunun bir şemsiye terim olduğu ve İngilizce'deki "reporter, correspondent, journalist, anchor" gibi ayrımların da farkına varılmasının gerekliliği belirtildi. Dış muhabirlere önem verilmesinin gerekliliği ve artık gazetecilik mesleğinin dış basının çevirmenliğini üstlenmemesi gerektiği vurgulandı.

Gazetecilik eğitimi ve müfredatlarında genel bağlamda çeşitli reformların olması gerektiği tartışıldı. Akademik eğitim bağlamında gazetecilik müfredatlarına mezunların sosyal bilimlere olan hakimiyetini artırmak adına sosyoloji, felsefe, antropoloji, siyaset bilimi derslerinin eklenmesi konuşulurken, pratik derslerin de yaratıcı üretime sevk etmesi ve yönlendirmesinin gerekliliği üzerine tartışıldı. Lisans ve lisansüstü düzeyde alanlarda uzmanlaşmanın önemi vurgulanırken, lisansüstü düzeyde bir gazetecilik okulu açılması dile getirildi. Gazetecilik eğitiminin diğer bölümlerle yandal, çift anadal gibi programlar ve çeşitli seminer ve uygulamalarla alanının artırılmasının önemi vurgulandı. Öğrenci ve öğretim elemanının ilişkisinin önemi vurgulanırken, öğrenci sayısının fazla olması bir problem olarak dile getirildi ve gerekli yönlendirmelerin yapılabilmesinin uzmanlaşma konusunda taşıdığı öneme değinildi. Gazetecilik mesleğini icra edecek bireylerin İletişim fakültesi mezunu olmakla beraber sosyoloji, felsefe, antropoloji, tarih, siyaset bilimlerine de hakim olmalarının gerekliliği vurgulandı. Akademi ve sektörün paralel ilerlemesi adına staj ve emek piyasasına katılımı öğrencilerin lisans düzeyinde gerçekleştirmesinin önemi tartışıldı.

Sonuçlar:

Oturumda yürütülen tartışmalar günümüz gazetecilik pratikleri ve Türkiye'deki yansımaları ve akademinin gazetecilik yetkinlikleri üzerine etkisi olarak iki ana başlıkta toplanabilir. Bu başlıklar bir bütünün iki yarımını oluşturan parçalar olarak görülmelidir.

Günümüz Gazetecilik Pratikleri ve Türkiye'deki Yansımaları

Dünyada yaşanan teknolojik, kültürel ve siyasal dönüşümlerin etkisi gazetecilik alanında oldukça kapsamlı bir şekilde gözlemlenebilir. Gazeteciliğin sürdürülebilir kaynaklara erişiminde yaşadığı problemler, değişen medya sahipliği yapısı, nitelikli haber üretim refleksinin ve dilinin kaybolması, siyasal atmosfer ve propaganda, clickbait habercilik ile gelir sağlama vb. konuların Türkiye özelinde de geçerli olması ve bunun mevcut yapılar ile siyasi yapılara rağmen sürdürmenin zorlukları tartışıldı. Sosyal medya ve post-truth retoriği ile doğruyu söyleme, güvenilirlik, hakikat, sahicilik gibi gazeteyi ve gazeteciliği tanımlayan, bir parçası olan kavramların, ekosistemin gerek sosyal sermayenin gerek de ekonomik sermayenin artırılması için bir niteliğe dönüşmesi gazetecilik etiğini ve prensiplerinin yeniden düşünülmesi ve yeniden kurulması gerekliliğini göstermektedir. Sonuç olarak gazetecilik etiği ve prensipleri, günümüzde gazeteci ve gazeteciliğin maruz kaldığı teknolojik ve kültürel değişimler iletişim eğitimi içerisinde de güncel bir şekilde ele alınmalıdır.

Akademinin Gazetecilik Yetkinlikleri Üzerine Etkisi

Günümüz gazetecilik pratikleri ve Türkiye'deki yansımalarında bahsi geçen değişim ve dönüşüm akademinin gazetecinin yetişmesindeki yeri ve payına dair önemli ipuçları sunmaktadır. Anlamlandırma, kavrama, kavramsallaştırma, anlatma ve hikayeleştirme bilgi ve becerilerine sahip gazeteci adaylarının yetişmesi adına sosyoloji, felsefe, antropoloji ve siyaset bilimi gibi disiplinlerden beslenmesi teknolojik, kültürel ve siyasal dönüşüm içerisinde günümüz gazetecisinin ve içerik

reticisinin dünyadaki ve tarihteki yerini anlamlandırma ve aktarma konusundaki becerileri için büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda iletişim eğitimine sosyoloji, felsefe, antropoloji ve siyaset bilimi alanlarından dersler eklenmelidir.